

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

Az iparilag fejlettebb ország a ke-
vésebbé fejlettné saját jövője képét
mutatja Marx

NO. 17. SZÁM. VOL. IX. ÉVFOLYAM

NEW YORK, 1911 FEBRUÁR 28.

EGYES SZÁM ÁRA 1 CENT.

A LEGSÖTÉTEBB AMERIKA.

Amerika büszke az ő kulturájára, civilizációjára, magasfokú politikai fejlettségére, demokratikus igazgatására, rendezett közegészségügyi viszonyaira. Hadd fonyjunk hát mi is egy kis koszort a legutóbbi napok eseményeiből és nézzük meg, miképp festenek e kultura virágai.

a) A washingtoni aréna.

Azt a teret, amelyen a politikai élet lezajlik, talán neveztek el arénának. Mert ez a hely nemcsak a szellemi birokversenyeknek legizgatottabb porondja, hanem vajmi gyakran — a hasonlat találhatóbb volna érdekesebb — oly ökölvívő versenyeknek is színhelye, a minőkben a cirkszi aréna nézői sem gyönyörködhetnek mindennap. És ha a bécsi meg a budapesti képviselőházak fölénye e tekintetben elvitatlan is, úgy mégis a washingtoni önkormányzat legutóbb megmutatta, hogy ott is értenek ám a "civilizált eszközök" használatához. Két temperamentumos "nyugati" honfoglaló szökecske össze a "Wild West" hagyományos formái között. A Wyoming-beli Mondell javaslatot terjesztette be az alaskai szuburbia területek bérbeadásáról, tekintetbe véve, hogy az alaskai képviselő a javaslat ellen szólott és fejtegetései közben Mondell megjegyezte, hogy az alaskai követ hazudik. Ez utóbbi sem volt rest és visszavágott: Az hazudik aki rólam ilyesmit állít, és a következő perében ökölbíróként kezével rohant Mondell-nek. Általános kavargás támadt, utlegek és szidalmak röpködtek a levegőben, melyek zajába, mint kiáltó szó a pusztában — belevegült az elnök kalapácsa.

Vége is a zivatár elült és a parlamentaris erkölcsök éber őrei követeltek a ház méltóságát súlyosan megsértő államférfiakról a képviselő testület megkövetését. Wickersham szó nélkül engedelmességet. Önmagát teljesen elvesztette — ugymond — de ez megbocsátható vélekedése szerint, ha valakiről azt állítják, hogy a Mondell először a "Wild West" ökölvívőjének, de aztán ő is megadta magát és bocsánatot kért illetlenkedése miatt. Javaslatait azonban elvetették. Ez elvégre Wickersham-nak és a hányartottak bérbeadás körül érdekelt férfiaknak — ugylétszik ez a legfontosabb.

b) A demokratikus közigazgatás.

Legszébb sikereit Elis Islandon ünnepli. Egyik-másik hajmeresztő vívmányát ennek a közigazgatásnak már ismerik a Népakarat olvasói. Megirtuk, miképp zárják ki azok a politikusok, kik a szocializmust a család felrobbantásával vádolják, amerikai állampolgárok ilyen származás nejeit a partra szállástól, holott minden kultur országban a világon valóssággal közigazgatás, hogy a nő osztja férjje közigazgatását. De mit történnek mindezzel a legsötétebb Amerikában? Mint minden közigazgatás, úgy a bevándorlást is két szempont irányít itt, az egyik a nagytöke érdeke: ha ez utóbbinak szüksége van munkásokra, egymással konkuráló, olcsó munkaerőre, akkor különbséget tesz a kivánatos és nem kivánatos idegen között; a másik a forradalmi elemektől való félelem: minél tanultabbak, fejlettebbek, öntudatosabbak a bevándorlók munkások, annál veszelmesebbek a fennálló társadalmi rendre melyet a legsötétebb Amerikában oly félt gonddal őriznek.

A bevándorlási politika legutolsó vívmánya egy olasz könyvkötőnek deportálása, ki tizenhat év óta él az Egyesült Államokban, s felesége hat gyermekével is itt él.

Ki az aki ennek a hatvanéves munkásnak a családját szétrombolta? A szocializmus, vagy a kapitalizmus? Mi az ürügy már most, amelylyel a hatvanéves embert a szó legszorosabb értelmében hontalaná teszik? Persze, a prófétai előrelátás, hogy "az összesség terhére fog esni". Hiába ajánlkoztak felnőtt fiait és nagyszámú barátait arra, hogy kezességet vállalnak arra nézve, hogy nem fog senkinek sem terhére lenni, deportálásra ítélték el.

Az ügy a felsőbíróóság elé került, amely megerősítette a bevándorlási hatóság határozatát. Amde ez a megerősítés jobban elítéli a bevándorlási hatóság önkénykedését, mintha elvetette volna azt.

A felsőbíróági ítélet ugyanis megállapítja, hogy jelenlegi bevándorlási törvény uralma alatt az ellis-landi bevándorlási hatóság mindentudó, és a míg intézkedései a törvény betű-

inek megfelelnek, addig a mostanéhoz hasonló kiállott igazságtalanságokkal szemben is tehetetlen a felsőbíróóság.

Az ellis-landi önkény legújabb áldozatának esetében ez a botrányos politika a legfeltűnőbb módon jut kifejezésre. Az illető ugyanis látogatásban volt Olaszországban, miután — mint említettük — 1895 óta élte az Egyesült Államok vendégszeretét. Ha ezt a kirándulást nem teszi meg, soha senkinek se jutna eszébe kifogást emelni ennek az embernek az ittléte ellen. Így azonban minden erőlködés hiábavaló lesz.

A Legal Aid Society, melynek célja a tehetetlen bevándorlók jogsegélyt nyújtani legutóbbi ülésén kimutatta, hogy a "barbár" Cuba szigetén a bevándorlási közigazgatás összehasonlíthatatlanul civilizáltabb, mint ebben az országban. Ott — ugymond a jelentés — a munkaképes bevándorlók szükség esetén három hónapig terjedő ingyenes ellátásban részesülnek a bevándorlási hatóság részéről, míg csak nem sikerül munkát szerezniök. És ha ez a rendszer nagyon valószínűleg sok kívánnivalót hagy is hátra, úgy mégis jellemző Cubanak és az Egyesült Államoknak e szembeállítására.

c) Közegészségügyi viszonyok.

Egynemely kutatók szerint a magasabb kulturának legfelismerhetetlenebb jele a mind szélesebb rétegekre terjedő tisztaság. Hogy-e téren az Egyesült Államok mennyire elmaradottak, azt egy újabb közzétett statisztikai kimutatás bizonyítja, mely szerint, az utolsó évtizedben az összes Amerikában kimutatható halálozások 42 százaléka elkerülhető lett volna, nagyobb tisztaság gyakorlása által. Kiderül ebből a statisztikából, hogy a tífuszban, a legkönnyebben elkerülhető és kizárólag tisztáltságból származó betegségben egy kulturor-szágban sem hal meg annyi ember, mint az Egyesült Államokban. Hasonló az eset a tüdővészettel és az elkerülhető gyermekbetegségekkel. Ami ez utóbbiakat illeti, kimutatja az említett statisztika, hogy az összes Amerikában született gyermekek egyharmada első élet évükben és több mint negyedrészük az első öt éven belül hal meg. Ennek az utóbbi állapothat pedig főoka az, hogy a tiszta, baktériummentes tejvel való ellátást a magánjótékonyok végzik, a helyett, hogy az összesség, vagy annak szervei vennék kezükbe a dolgot. Ha ebben a tekintetben a közegészségügyi igazgatás meg tenné kötelességét, ha gondoskodnának az utcák és utak tisztántartásáról, ha felvilágosítanák a közönséget, azokra a kisebb-nagyobb veszedelmekre, melyek a tisztasági követelményeknek a házbán, az utcán, a munkahelyiségekben való elhanyagolásából származnak, akkor a viszonyokon lehetne javítani. Persze, csak javítani. Megszüntetni az összes közegészségügyileg ártalmas cselekedeteket intézményeket majd csak akkor lehet, ha a profitéség nem elégítheti ki magát emberek élete és egészsége árán is, ha a lakásviszonyok, az élelmiszerek készítése, a vízvezeték és csatornázás, a fűtés és világítás nem egyéni érdekek szerint intéződnék ha az egészség és az emberélet nagyobb megbecsülést nyer, mint manapság s a mikor az egészségi és tisztasági követelmények ismerete a lakásnak, táplálkozásnak, ruházatának higiénéje szélesebb rétegekben lesz elterjeszhető. És ennek elterjesztője és megvalósítója is a szocializmus lesz.

FELHÍVÁS!

Tisztelettel meghívjuk mindazon bridgeporti elvtársak és munkástársakat, akik a Népakaratnak olvasói és pártolói, egy értekezlet meg tartására. Az értekezlet helyisége 263 Hovard Ave., Vally-féle új Hall-ban, március hó 5-én, vasárnap d. e. 9 órakor.

Ez értekezlet célja: az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség helybeli osztályát megalakítani, mely osztály a pártviszáltyól menten a bridgeporti magyarság körében a szocialista eszmét terjeszse, ugyszintén a párt-egységért folyamatban levő működést elősegítse.

Többek megbízásából

Barna Béla.

SZERVEZŐI JELENTÉS.

Három héttel ezelőtt indultam el az Egyesült Államok magyar bérrabszolgáinak fekre-
resésére, hogy hírdessem közöttük a nemzet-
közi forradalmi szocializmus tanításait, hogy
szervezzem őket Szövetségünkben, mely két-
ségkülvül a legtisztább kifejezője a szocialista
törökvéseknek az Egyesült Államok munkás-
mozgalmának jelen körülményei között. Utam
másik célja a már szervezett erők egyesítésé-
nek egyengetése.

Schenectady-t kerestem fel először, hol az
osztályunk által rendezett négyülésen beszél-
tem. A munkásosztály helyzete s Szövetség-
günk céljai és eszközei volt a napirend. A
gyűlés után volt alkalmam a S. P. magyar osz-
tályának néhány tagjával beszélgetést folytatni
s meggyőződtem, hogy a magyar szocialista
erők egyesítésének számos lelkes híve van az
osztályban. A mi szövetségünk osztályáról
csak annyit jegyzek meg, hogy tagjai jó szocia-
listák, kik teljes tudatában vannak ama köte-
lezettségnek, melyet a szocialista név vállalá-
sára rájuk szab. Bizonyosága ennek az a tény,
hogy az osztály taglétszáma folyton nő s a ne-
velés munkája az osztályban rendszeres. Szer-
eztem néhány új előfizetőt s eladtam \$10.75
ára irodalmat.

Schenectady-ből Rochesterbe utaztam. A S. P.
magyar szövetségének van itt osztálya.
Nem nagy, de lelkes csoport. Tartottam ez
osztályban egy tudományos előadást, február
5-én pedig az osztály által felvetett négy-
ülésen beszéltem. Előadásom után számos kér-
dést intéztek hozzám elvtársaim, melyek köz-
lül a Reichart elvtárs által felvetett kérdésre
válaszoltam hosszabban. A kérdés az volt,
hogy miért oly nehéz az amerikai magyar
munkások szocialista táborba való tömörítése?
A kérdésre adott válaszbomban ismerttem az
amerikai szocialista mozgalmat, a pártok egy-
más ellen folytatott harcát s azt, hogy miként
ragadt át e harc a magyar szocialisták moz-
galmára s miként bontotta meg a szolidaritást
a szocialisták között. Ismerttem az okokat,
melyek miatt Szövetségünk függetlenítette
magát a S. L. P.-től, a célt melyet a független-
ítéssel elérni óhajtunk: a magyar szocialista
erők egyesítését s az eredményt, ami a szocia-
lista erők egyesülését követni.

Fejtegetéseim jó benyomással voltak az elvtársakra. Kikre az egyesülés érdekében megin-
dult mozgalom bizton számíthat. — Szerzet-
tem 9 új előfizetőt a Népakarat számára s
eladtam \$27.65 ára irodalmat. A gyűlésen je-
len voltak s az osztály \$10.00-al hozzájárultak
az agitációs körut költségeihez.

Rochester után North Tonawandát keres-
tem fel, hol február 11-én egy négyülésést tar-
tottam, mely után megalakítottuk szövetség-
günk north tonawandai osztályát. Az új osz-
tály tagjai régi harcossai a szocialista mozga-
lomnak s így nagy reménnyel tekinthetünk
megkezdett munkájuk sikere elé.

Buffalóban egy felolvasást s február 12-én
egy négyülésést tartottam. A gyűlés után 7 új
tag jelentkezett felvetelre. Mindkét városban
szereztem új előfizetőket a Népakarat részére.

Ez kétheti munkámról a rövid jelentés.

Egy hete Clevelandon és környékén tartó-
zokom. Az e vidéken folytatott tevékenység-
gémről s szerzett tapasztalataimról legköze-
lebbi jelentésemben fogok beszámolni.

Cleveland, O., 1911 február 18.

Rothfiser Károly.

JEGYZŐKÖNYV

felvetett Tonawandán, 1911. február 11-én
tartott négyülésről.

Mayer Kálmán elvtárs a négyülésést meg-
nyitva átadja a szót az előadó Rothfiser Ká-
roly elvtársnak.

A gyűlés elég rendben folyt le. De mint szo-
kásszerint itt is akadt olyan alak, valami cse-
dőr féle az ő-hazából, aki feltűzött a négy-
ülésen egyjelentek közül egyénilyant s kik a
gyűlést párperec félbeszakították, de minden-
képp dacára a gyűlést ismét minden további
zavarnélkül folytathattuk, melynek eredmé-
nyeként az Amerikai Magyar Szocialista Munkás
Szövetség osztályát megalakítottuk.

Tiszviselők lettek: Witalis Géza titkár,
Soós István lapkezelő. Összajveteleit tartja
minden szombat este, rendes havi gyűlést min-
den hó első szombatján 448 Oliver St.

Elvtársi üdvözlettel

Witalis Géza.

APPONYI-KÉPEK.

Vannak képek, melyeket ecsettel festenek és
vannak olyanok is, amelyekhez nem ecset, de
toll szükséges; a festésnek ezt a fajtáját in-
kább pingálásnak nevezik és ezt a pingálást
igyekezzem véghez vinni Apponyi itteni sze-
replésén.

Apponyi — ha jól emlékszem — egy év előtt
egyszer Olaszországba utazott egy Cunard ha-
jón, — természetesen — megkérdezte a kiván-
dorlókat, miért vándorolnak ki? Sorban olyan
válaszokat kapott, amilyeneket — mint mon-
dani szokás — nem tett volna ki az ablakába.
Legvastagabban egy földművelő mondta meg
a véleményét, hogy gazemberek az urak és mi-
dön megkérdezték, hogy hová való — hát
Jászberény vidékére való volt, oda, ahol Appo-
nyi mint képviselő a kisistenek kisistene.

Ilyen gorombaságokat nem akart újra zse-
bre vágni a jelenleg békepostolói minőségben
utazó gróf és inkább egy német hajón jött ki
— vagy talán azért, mert soká tartott neki a
Fiumén keresztül való utazás még az első osz-
tályon is, ugyanaz az ut, amelyre éveken ke-
resztül ráterelték minden szegény embert.

Apponyi az itteni humbug-békeegyesületek
meghívására jött. Kár, hogy nem öltözött
mindenkor úgy, amint szerepelt. Láttuk volna
ő a kiszálláskor félig nemzetiszínű ruhában,
félig békegalambos, olajjagás ruhában. A
Webster Hallban felvehetett volna egy munká-
sruhát, piros széles nyakkendővel, széles ka-
lappal — mint demokrata. Másnap pedig bar-
átkozott a new yorki felső 400-akkal, köztük
ugyan azzal a Carnegival, aki sztrájkoló mun-
kásokat lövettetett, ugyanazokkal, akik a béke
érdekében ágyukat szállítanak a hadseregnek
és Apponyit láttuk azután barátokozni Hengel-
müller osztrák-magyar nagykövettel, aki pedig
az itteni szabaddalmazott hazafiak szerint a
legnagyobb ellensége a — magyaroknak. No
már most tessék ezt bevenni!

Az mondják a hazafiak, hogy ő Magyar-
ország második Kossuth-Lajosa — igazuk van:
Kossuth is úgy beszélt, amilyen a publikuma
volt: forradalmárokhöz mint forradalmár,
konzervatívokhoz mint konzervatív.

Ünneplétek Apponyit — a magyarok — De
én másként írom e mondatot: Magyarok ün-
neplétek Apponyit? Az Apponyihoz intézett
beszédében a szónok mindig hangoztatták,
hogy ők jó amerikaiak — de a szívük őket oda-
vonzza Magyarországhoz, melynek ők hű fia-
lenni meg nem szűntek! Tejsék ezt józan ész-
szel bevenni. Vagy amerikai polgárok az ille-
tők és akkor nem lehetnek hűek a magyar ha-
zához, vagy hűek a magyar hazához, akkor mi-
ért lettek amerikai polgárok? Kik csapnak be:
Magyarországot vagy Amerikát? Vagy — üz-
leti, megélhetési érdekből lettek amerikai pol-
gárok; hát ez sem volna nekünk újtság, hogy a
hazafiság üzlet; újtság csak annyiban volna,
hogy a hazafiságot gyümölcsözöttes üzlet eddig
csak a grófok előjoga volt és itt Amerikában
a polgárok is élnek vele. A polgári demokrácia
vívmánya!

Szerencsésük van az amerikai magyar haza-
fiaknak, hogy Amerikában vannak és nem
Európa valamelyik országában, mert hazaár-
ulás miatt most sorra börtönben gondolkodhat-
nának afölött, hogy is lehet egy szívben két-
féle hazafiság.

Nagy hű-hót csaptak vele a magyarok New
Yorkban és Clevelandban — miért nem Prin-
cetownban és Baltimoreban, ahol pedig mag-
yar van ugyancsak elég?! Hát azért, mert
New Yorkban is, Clevelandban is van egy-egy
magyar napilap, melynek érdeke, hogy nagy
lármát csináljanak az elvnlküli és sokelvi
emberrel. Az amerikai polgárjoggal bíró lap-
szerkesztők tetszelegnek maguknak a radiká-
lis 48-as politikában — olyan radikálisok ők
Amerikában, hogy még az amerikai polgárle-
velet is megszerették vagy pedig ezt az alkalmat
is arra használják fel, hogy megmutassák,
hogy ők milyen jó magyarok — vajjon kinek?
Az itteni magyaroknak? Nem! A magyar kor-
mánynak, egy kis szubvenció fejében.

A new yorki magyarok nagy parádés évést
rendeztek Apponyi tiszteletére. Részvétel sze-
melyenként 2 dollár — és New York és egész
nagy környékén nem akadt annyi magyar, aki
2 dollárt adott volna azért, hogy ő meg hall-
gassák Apponyit, mert a teremben maradt
még annyi hely, hogy sokan befértek volna.

szakasztott úgy, amint a rendező-bizottság
zsebében is egy nagy lyuk maradt a diszmü-
evés után.

Ez a bankett teljesen rávallott Magyaror-
szágra: sokat beszéltek, de nagyon kevés volt
a táplálék ottan.

És még egy kis leleplezés: A bankettre ti-
zenhat detektiv volt kirendelve, mert féltek a
szocialista tüntetésekétől!

A Webster Hall-i beszédjében Apponyi, az
aulikus, a feudális, az arisztokrata, a reakciós,
a konzervatív, a jezsuita — egyszerre felca-
pott demokratának! Mondtam én azt már sok-
szor, ha Apponyi soká él, még a barikádokon
is fog küzdeni a rabszolgatartók ellen. Ami-
lyen gyorsan és sűrűn ő az elveit változtatja!
És néhány nappal később az izzó fajmagyar
átvedlik a nemzetköziség békegalambjává a
Carnegi Hallban; — ahol szintén sok üresség
maradt és ha leszámítjuk a tulsulyban levő ma-
gyarokat, akkor a maga valóságában láttuk
volna a békepostolokodás néhány kávév néni-
jét és bőbiskáló bácsiját, akik egyéb szórako-
zás hiányában "békepostolodást" játszanak.

Apponyi Clevelandba ment. Ott megint io-
gadtatás, lovasok, lovagok és lovak-osztálya
fogadta őt, volt bankett stb. az ottani napilap
érdeke. Clevelandban, az amerikai magyarok
Debrecenében, ahogy nevezik, mindössze 200
terítékre tellett csak, a többiek nem voltak rá
kiváncsiak. Apponyi Kundtz gyáros vendége
volt, azé a Kundtzé, akiről ez a lap hoz néha
szintén képeket, melyek őt mint a legpiszko-
sabb kizsákmányolókat egyikét festik le. Mada-
rat tolláról, embert a barátjáról ismerni meg.

Apponyi végig fogja szenvedni az itteni
"prominens" magyarok vendégszeretét, és
az érdekelte felek fogják számítani, mennyit
hozzott be az alkalmi hazafiság — Apponyi u-
jra hajóra száll, haza hazájába és fog szónokla-
tokat tartani a katonaság ellen, ha annak feke-
tes-sárga lesz a kardbojtja, de a legnagyobb
hazafiúi felkesedéssel fog megszavazni mind-
ent, ha a kardbojt piros-fehér-zöld lesz, mert
ő ebben a tekintetben is éppen olyan konzek-
vens, mint minden eddig követett elveiben: ő
piros-fehér-zöld békepostol, aki mindenkor
megtalálja a hátsó — a jezsuita — lépcsőt.

Lakatos László.

APPONYI AZ AMERIKAI MUNKÁS SAJTÓBAN.

A "The Cleveland Citizen" így jellemzi
Apponyit: "Apponyi pályafutása egyike a leg-
gazababaknak és reakcionáriusoknak Európa-
ban... Az agrárius irányt képviseli Magyar-
országban és mikor partja haldoklóféliben volt,
a Szerbiával való háborút teljes méltó kép-
másával lett az orosz cár kozáklalmi török-
seinek." Majd a többi általunk jól ismert üz-
meinek ismertetése után így fejezi be Appo-
nyiról szóló közleményét a "The Cleveland
Citizen":

"Ha már Apponyit áthozták az álnok hipok-
riták, bizvást áthozhatjuk legközelebb az
orosz cárt, vagy Diaz-t, a mézáróst, hogy
"békét" prédikáljanak, az ő értelmükben vett
békét, mely egyet jelent a munkások szolgál-
ságával..."

A PESTIS.

A pestis elleni küzdelem, mint Pekingből ír-
ják, mindnagobb arányokat ölt. A halálféle-
lem, mely a lakosságon erőt vett, mindinkább
kigyógyítja azt babonás hitükből és szakítja
az ősi hagyományokkal, most már nem akadá-
lyozzák meg a holtak elégetését. Az összes há-
zakban naponta orvosi szemlélt tartanak és
minden egészségügyi rendszabályt szigorúan
betartanak. Egy laptudósító, ki a Harbin-tól
30 mérföldnyire északra fekvő Hulan nevű
városban járt, igen szomorúknak mondja a
viszonyokat. A város és környéke félig ki van
pusztítva, a lakosság életben maradt része pe-
dig nem meri lakását elhagyni. A forgalom és
kereskedelem teljesen pang.

FIGYELEM!

SZERKESZTŐSÉGÜNK,
KIADÓHIVATALUNK
ÉS NYOMDÁNK

1336 SECOND AVENUE-RA KÖLTÖZÖTT.

NEPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKASLAP.

Kiadás az
Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
1336 Second Ave., New York.

Megjelen minden kedden és pénteken.

A Munkás Betegsegélyző Szövetség hivatalos lapja.

NEPAKARAT

Published by the Hungarian Socialist Labor Federation of America

L. TARCAI, National Secretary.

L. FRANKL, National Treasurer.

Issued every Tuesday and Friday

Second Class Matter August 28, 1907.
at the Post Office of New York, N. Y.

Égész évre \$2.00
Fél évre 1.00
Negyed évre 0.50
Európába egy évre ..... 12 korona

A központi ellenőrző bizottsághoz tartozó levelek a következő címre küldendők:

JOE SZERENCSE,

85 Parker St. Passaic, N. J.

New York, Tuesday, February 28, 1911.

CLEVELANDI MUNKA.

Uj élet és új munka köti le elvtársainkat. Nem merülünk bele az időt rabló pártvitákba, nem célunk a veszekedés, hanem minden erőnket a munkásság szocialista nevelésére fordítjuk. Eme elhatározásunknak meg van a visszhangja és eredménye. Az egész vidéki mozgalom egy óhajtsában él: **megvalósítani a háromszor hetenkénti Népakaratot.** A clevelandiak tovább mentek már az óhajtsátnál. Munkához láttak és olyan széleskörű, nagyszabású agitációt fejtenek ki, hogy joggal remélhetünk nagy eredményeket.

Folyton érkeznek az új előfizetők Clevelandból. Most pedig elhatározták clevelandi elvtársaink, hogy március 5-től május 5-ig minden idejüküket a Népakarati agitációnak szentelik. Az elvtársaink sajátjukból összeadtak 15 dollár jutalom díjat annak, aki ezen idő alatt a legtöbb előfizetőt szerzi.

A lelkes felbuzdulás, a munkának, az agitációnak nemes versenye Clevelandból példát mutatva megragadja mindenütt elvtársainkat és bizunk benne, hogy az **egyetértő nagy munka eredménye képpen felmutathatjuk majd a háromszori Népakaratot.**

UJ REGÉNYUNKRÓL.

Mai számunkkal kezdjük új regényünket. Irójának neve nem ismeretlen elvtársaink előtt. Melyünk nem gyönyörködött — olvasva, vagy műkedvelői előadásainkon — Gerhardt Hauptmann "Takácsok"-című megrázó drámájában. Azóta, hogy Hauptmann a "Takácsok"-kal feltárta a proletáreltét nyomorúságait és szaktitott a drámaírodalomban hagyományos szerelmi és házassági problémákkal, megnyitotta a költészetet és különösen a német költészetet és művészi irodalmat a proletáreltét küzdelmei számára. A "Takácsok" csak legkiválóbb de nem egyedül kifejezése annak az irányzatnak, melylyel Hauptmann a művészetet oly közel hozta az igazi, a küzdelmes, a szomorú élethez. Ennek az iránynak egy meseteri rajza az a rövid regény melyet "Alakok" címen magyar fordításban jelen számunkkal kezdődőleg bemutatunk olvasóinknak. Ez a minden ízében proletártragédia, a mélységesen szép megfigyelésekkel, kétszeresen alkalmas arra, hogy az olvasó figyelmét lebilincselje. Mert ebben a regényben ott lüktet az az élet, melyet mi élünk, alakjaiból ugyanaz a fájdalom tör elő, mely egyik vagy másik formában mindnyájunk torkát tojtogatja: a nyomorúság, a proletáreltét keserves gyöttrődési pazar szinompával szemünk elé tárva. A hogy Hauptmann egy-egy alakját, pár rövid, jellemző szóval megrajzolja, valóságosá teszi, megadja magunk előtt látjuk, halljuk a hangját és érezzük mindazt, amit ő érez. És ebben van Hauptmann utóélettel művészet. Sokan próbálkoztak meg proletár tárgyú művészi termékekkel, azóta, hogy Hauptmann "divatba hozta" ezt az új irányt. De senkinek volt képes a proletáreltétnek művészet erejével való olyan kifejezése mint Hauptmann. Nem a szocializmus művészi ideológiája, hanem a proletáreltét, nem a következménye, hanem az előzménye. És aki ez előzményeket Hauptmann művészi tolla alatt meglevnedni látja, abban kétszeresen megerősödik az egyedüli következménynek: a szocializmusnak tudata.

Magyarországi hírek

VÉNLANY AKI KUTYÁKKAL HAL.

Aszegedi furcsaságoknak, ugylátszik — így állapítja meg a "Szegedi Híradó" — külön rovatot kellene nyitni. Alig néhány hete halt el az egyik szegedi tanyán egy szoknyás Diogenes, aki éveken keresztül hordóban élt. A rendőrség most megint ilyen furcsa esetre akadt. Hatvanéves leányt talált a disznóólban kutyákkal együtt; ezeknek meleg testével véde magát télen a megfagyástól. A minap este be telefonáltak a rendőrségre, hogy alsó-tiszpart egyik kis házacskájában egy különös, vén leány lakik, aki éjszakánként kutyákkal alszik. Egy rendőrtisztviselő kisetett a jelzett háza és itt ráakadt a vén leányra, Dömötör Rozáliára. A szerencsétlen a disznóólban feküdt, nyakig besüppedten a piszokban; körülötte — a rendőrtisztviselő megszámolta — tizenkét kutya heverészett. Megtudta azután a tisztviselő a házbeliektől, hogy a vén leány már esztendő óta ilyen élet módot folytat. Nappal koldulni járt a városba és este az összekoldult alamizsnából legelőbb is a kutyáit etette meg. A jóllakott állatok azután éjjel magaméle fektette az istállóban és a puha meleg állat testekkel véde magát a hideg ellen. A ráncosképu, rongyos, piszkos, vén leányt hiába akarták erről az életmódjáról le szoktatni. Állítólag a szegényházban akarták elhelyezni, de az öreg leány sehogy sem akarta odahagyni a kis istállóját és a kutyáit. Ugy élt abban a kutyáólban, mint valami elátkozott boszorkány.

A rendőrtisztviselő a mentőket hívta, akik az öreg leányt kihúzták a kutyái közül, fertőtlenítették és beszállították a szegényházba.

CIGÁNYOK AGYONSZURTAK EGY CSECSEMŐT.

A csendőrség letartóztatta Kapderas György és Radu Péter lippai (Temes) cigányokat, akik Medve János lippai lakostól 1360 koronát kicsealtak azzal az ürüggyel, hogy háromszor annyi hamis pénzt adnak érte. Az osztozkodásnál a két cigány összeverekedett. Radu kést fogott, hogy leszurja Kapderast. Egy cigány aszony, karján néhány hónapos csecsemővel, közbevetette magát. A verekedők így véletlenül a gyermeket szurták meg, még pedig oly súlyosan, hogy rövid idővel azután, hogy a lippai kórházba szállították, meghalt. A verekedőket letartóztatták.

SZÁZNEGYVENÖT BETÖRÉST KÖVETETT EL

Zilahi István jómódu hajdudorogi gazdálkodó akit nemrég Balacs József hajdubeszérményi csendőrmester letartóztattott, de ügyvédje közbelépésére az ügyészség megint szabadon bocsátott. A csendőrmester azonban tovább kutatott és kiderítette, hogy Zilahi, aki a dorogi rendőrséggel, pénzügyőrséggel és csendőrséggel, sőt az ugynevezett uri házakal is jó viszonyban volt, egy év alatt 145 betöréses lopást követett el. Balacs ezek után újból elfogta Zilahit és beszállította az ügyészség fogházába, ahol most teljes beismerésben van. A lakásán tartott házkutatás alkalmával tizenöt darab tört, tömördekk kulcsot és betörőszerszámot találtak. Zilahi becsapta a hajduböszörményi közjegyzőt is. Amikor egyik dorogi banknál 1500 koronát akart felvinni a felesége nevére, de ez vonatkozott az elhez szűk séges okmányt aláírni, Zilahi egy Dama Mihályné nevű asszonnyal jelent meg a közjegyzőnél, akinek azt felesége gyanánt mutatta be. Miután még két böszörményi rendőrről is igazoltatta a személyazonosságát, a közjegyző a kívánt okiratot kiadta.

ERKÖLCSTELLEN AGGASTYÁN.

A máramarosszigeti kir. törvényszék Stecz János maragyalufalvi 72 éves földművesét, ki Maiosan Ilyana 15 éves leányon erkölcsellen merényletet követett el, a szakértők meghallgatása után 6 hónapi börtönrre ítélte.

A POSTAI ALKALMAZOTTAK HARCA rövidebb munkanap behozatala és túlmunka megszüntetése érdekében szépen halad. A levélhordók szintén sikeresen küzdenek a hiába-való vasárnapi munka ellen. A postai alkalmazottaknak a közvéleményre való hivatkozása teljes helyén valóban bizonyult.

A BEVÁNDORLÁSI HIVATAL KÖZJOGASZAI.

Azt tartják, hogy még az amerikai polgárnak külföldi eredetű felesége is deportálható, ha "nem kívánatos". Erre az álláspontra helyezkedett egy bírói ítéletben a west-virginiai bíróság is. Hogy ezzel maguk a bíróságok segítik elő a válásokat, vagy a többnejűséget, azt nem értik föl ésszel.

EVANGELIUMI BESZÉD.

ELSŐ PÉLDA.

Élt vala pedig egy pásztor ember, aki az ő nagy családjával a havashegyekből leköltözött a forró nyaras rónaságra és ott földműveléshez fogott vala.

Szigoruan megparancsolta pedig fiainak és cselédjeinek, hogy őseik öltözetjét le ne vessék azon szándékkal, hogy azt idegen viselettel cseréeljék föl, mert azon cselekedetjük az őseik viseletjének megcsufolása lenne, amit ő nem tűrend az ő házában!

Történt vala pedig egy rövid nap délutánján, hogy amint háza előtt egy fának hús árnyékában ült az ő subájában, ime eléje járulának az ő fiai és cselédjei és meghajták vala magukat előtte és várnak vala az ő megszólításukra atyjuk szájából.

Szóla pedig — hozzájuk — e képen: Micsoda istentelenséget követtek el, hogy ilyen időben háborogtatókat a ti atyátokat, nem tudjátok hogy dolog idő vagyon, és ha nem siettek az aratásal üres leszen a kalász mire levágjátok kaszatokkal? Menjétek hát szaporán és magtárunk megtöltöttétek, jertek hozzám és örömem fog tenni bennetek!

Ők pedig nem mennének, hanem meghajták magukat mélyen és felelék az ő atyjuknak mondván: Atyánk meghagyta nekünk szavadat, hogy az őseik ruházatját lene vessük és ugyan akkor azt parancsolod, hogy arassunk!

Őseink sohasem arattak vala, hanem a nyájt őríték a havasok alján és jól esett testüknek a melegtrüba: De mi csaknem megföttünk vala benne és nem tudunk tőle aratni, enged, hogy levethessük és helyette vásznat ölthesünk magunkra!

És ismét meghajták magukat az ő atyjuk előtt aki pedig nagy haragra gyulladt vala és a képen szóla hozzájuk, mondván: Nem féltek-e az istenek haragjától, hogy így szembe szálltok a ti atyátok akaratával? Ismét mondom nektek, hogy aki megszegné az én parancsomat és levetné az őseik ruházatját, az távozzék az én hajlékom tájékáról és átkom fogja kismiri sirjáig ahova minél előbb az őseik haragja taszítandja!

És nem szólanak többet az ő fiai, hanem levették az őseik ruházatját előtte és eltávoznak az ő háza tájékáról. Haragvó atyjuk pedig utánuk nézett vala és látta, hogy azok csakugyan eltávoztak. Fogott tehát kaszát, hogy learassa vele a gabonát fiai helyett, mielőtt a magok kisajadzanak. A nap pedig sütött vala olyan forróan, hogy elállt vala az ő lélegzete a nagy hőségben, és megtáborodék az ő hitében es leveti izzadó testéről az őseik ruházatát és elindulva fia után, hogy őket vissza hívja az ő hajlékába.

És én mondom nektek, hogy viseljétek a ti ruházatokat, mely jólesik a ti testeteknek: De soha sem szabjátok törvényt a ti utódjaitoknak mely szerint öltözködnétek, mert a ruházatot sohasem az emberek szabják meg, hanem amaz örök törvény mely azt parancsolja nektek, hogy a hideg ellen melegek, a meleg ellen hidegek kressetek! És ha ezt be fogadjátok sohasem lesz terhetekre a ti ruházatotok

MÁSODIK PÉLDA.

Az időben vala egy békeszerető város, ha melynek írott törvényei vagyon, hogy minden lakos, ha veszekedő embereket látna kötelessége azokat mindendolganál előbb kibékiteni, máskülönbön megköveztetik vala.

Élt vala pedig egy ember, aki az ő háromfiával szőlőt művelt a város határában. Elérkezett pedig a dél idő amint a nap megálladoék az ő fejük fölött és ők abban hagykák a munkát és letelepedének ebédelni; Amint jőzűien falatoznak a fiuk atyjának ledölgözött hirtelen előtja a friss tehénturó és fildokolni kezd: látván pedig ezt az ő fia fülögrálanak legott, hogy vizez hozának az ő fildokló atyjuknak, megzavarodának pedig az ő gondolatjukban és mindhármán más irányban vélük a csősz kutját elérhetni és ezen ők civakodni kezdenek. Látván pedig a legfiatalabb fiu, hogy az ő bátyjai egymást ütlegelik, hagyá őket és elfutva az ő gondolatja szerint a csősz kutjára és meglelvén azt, levévén az ő kalapját irrisz vizet merite belé és elhozta azt az ő fildokló atyjának és megmenté az ő életét.

Nagy esődület támadt pedig e közben a szomszéd szőlőkből és meg békéltették a civakodó testvéreket és rátevének kezüket a legfiatalabbra, hogy meg kövezzék mint aki törvényt segezt vala.

Látván pedig ezt az ő atya, eléje állván és elfődö testével s így szóla az egybe csődöltekhöz: Ime az én fiam aki megszegte a törvényt, hogy általa megmenthesse az ő atyját a haláltól és ime az én két fiam akik megbékélték vala és örülnek az ő atyjuk életének: Tartozunk-e hát a törvénynek egy halállal és egy hosszú gyászal ennek öröme?

Megértik vala pedig ötlet mindnyájan és eltávoznak és így mindnyájan megszegték vala az írott törvényeket amit többé senkisémet tartott bé vala és nem itéldének azok szerint

Szőke József.

JEGYZÖKÖNYV.

Felvetették 1911 február 19-én, vasárnap délután 3 órakor az egyesült szocialista szervezetek által Chicagóban, 1901 Grand Ave. alatt levő Radakovich-féle Hallban, az Apponyi ellenes tüntető népgyűlésen.

Schenk B. elvtárs, az Apponyi ellenes tüntetés céljából egyesült, szocialista szervezetek nevében üdvözli a megjelenteket. Rövid szavakban rámutat a tüntető népgyűlés fontosságára. Ajánlatára ülésvetetőnek Karl Gusztávot, jegyzőnek Newmann Andor és Csefkő Józsefet elvtársakat lettek megválasztva.

Az ülésvetető rámutatott a tüntető népgyűlés ama fontosságára, mely szükségképpen közös akcióra bírta a különböző elvi állásponton álló szocialista szervezeteket; bejelenti, hogy a népgyűlésnek több nyelvű szónokai lesznek s átadja a szót a gyűlés első szónokának Bushman Józsefnek.

Bushman József elvtárs hatalmas beszédben mutatott rá Apponyi Albert gróf politikai pályafutásának képenyeg forgató voltára. Apponyi beszédeiből idézett részletekkel igazolta be, hogy minden pillanatban kész volt, bármilyen álláspontot elfoglalni csakhogy céljait könnyebben elérhesse. Ezután foglalkozik Apponyi Albert gróf politikai céljaival, melyek mindenkor ebben az egyben domborodtak ki: a feudális-papi uralomnak minden eszközzel való megerősítésében. És ezen munkáját jesusitához illő szívóssággal, következetesen hajtotta keresztül, eladdig míg sikerült neki a papok ereitől megfosztani az iskolák ajtait s a telhetetlen papzsák részére vagyonokat juttatni. S amilyen mértékben sikerült ez neki és társainak, ugyanolyan mértékben vált nagyobb Magyarországi munkálkodó népének nyomora. Végül a hallgatóság sűrű tetszés nyilvánítása között jelentette ki a szervezett chicagói munkások megvetését gróf Apponyi Alberttel szemben.

Hasonló értelemben beszélt: Háber György németül, Braudt Péter románul, Gilla István tótul.

Végül Klopstein Ernő foglalkozott az Apponyi ellenes tüntetés osztályharcú fontosságával, majd a pullmanni munkás dalárda elénekelt a Marseillaise forradalmi dalát.

A népgyűlés a következő határozati javaslatot fogadta el a legnagyobb lelkesedéssel:

"Tekintettel arra, hogy gróf Apponyi Albert közel 45 éves politikai működése alatt mindenkör az uralkodó osztályok és a papi érdekek szolgálatában állott, amely ténykedéséből következik a munkásszervi anyagi és értelmi elnyomására irányuló törekvése, mellyel a felszabadulásért küzdő munkásszervi jogos megvetését hívta ki;

kimondja a Chicagóban 1911 február 19-én, a Grand Ave.-en, az egyesült szocialista szervezetek által megtartott tüntető népgyűlés, hogy Apponyival szemben, ez utóbbinak amerikaiában való szereplése alkalmából, meggyőződéséből fakadó megvetésének ad kifejezést, mely első sorban, Magyarország elnyomó osztálya ellen szól."

Karl Gusztáv, elnök.

Newman Andor, Csefkő József, jegyzők.

LEVÉL COLUMBUSBÓL.

Tisztelt Elvtársak! Mellékelve küldöm gyűjtésünk eredményét. Bár alig számbavehető összeg, de itt többet összehozni jelenleg képtelenség volt.

Egyébéknt eléggé sajátserű, hogy itt, Ohio állam fővárosában — a "keleti államok" és "bevándorlók" és a mozgalom középtáján, magyar szocialisták mozgalom életképtelen. Ennek oka csakis a kivándorlóknak óhazai nevelésében keresendő. Ugyanis az itteni magyarok túlnyomó részben a legötöttebb Vas-megyéből, Erdély közep tájáról és szörványosan felső magyarországról valók. Ezek mind olyan helyek, hová még a szociális eszmék nem férközhettek. Az a néhány ipari munkás pedig a ki volna, már oly sokat tud, hogy nem tud tőle összeférni a másikkal.

Ami engem illet, pár kirándulást téve Clevelandba a mult nyár folyamán, az elvtársak jelesebbjeivel folytatott eszmecsere kivül két önálló előadást tartottam és pedig: **A szocializmus végcélja és a politikai, gazdasági és forradalmi mozgalomról.**

Ami a "hatást" illeti az engem nem érdekel, mert én csak saját gyönyörködésemmre és az eszme örök igazságáért beszélek. Nagyszerű kettős feladat vár itt reánk, főleg bevándorlókra, egyrészt a valóban chaotikus "csőcsék" szervezése, másrészt pedig a forradalmi elemek kikristályosítása, s végül e kettő egyesítése. Megfogom próbálni, hacsak egy téglát is feltenni az épülő falra.

Elvtársi üdvözlettel

Columbus, O., 1911.

Bartos Pál.

ELVTÁRSÁK!

OLVASSÁTK ÉS TERJESSZÉTEK

A NÉPAKARATOT!

MIÉRT ?

Irta Zóla Emil.

Németből fordította Taylor.

Midőn a munkások reggel a gyárba bemennek, a munka termek hidegek voltak. A halál árnyéka vonult végig rajtuk. A terem sarkában állott a nagy gép acél karjaival, némán, sötéten. Mély szomorúságot áruelt el a nagy mozdulatlan óriás, melynek zakatolása, mint a nehez títáni munkának érverése, az egész helyiséget betöltötte.

A gyáros kinyitotta irodája ajtaját: "Fiam, ma nincs munka. Semmi új megrendelés nem érkezett, a régi megrendelést pedig vissza vonták és az egész árukészlet a nyakamon marad. A december hónap amelyre mint főszeszona számítottam, alaposan megzavart, kénytelen vagyok a munkát beszüntetni."

A nők szeméi forró könnyekkel teltek meg. A férfiak bátrának akartak látszani és azzal vigasztalták magukat, hogy "Párisban senki sem hal meg éhen."

Aztán összeszorult ajakkal, egyenként elhagyták a gyárat, a nagy néma gépeket, a melyek holt árnyakként tüntek föl előttük, mint ha őket gyászolnák. Kin az utcán gyári munkások bolyongtak ide s tova. Napok óta jártak, keltek és kopogtattak minden ajtón, de eredmény nélkül. Minden fáradság hiába való volt, egyetlen egyet sem vettek fel munkába.

Hídeg eső zuhogott, Páris ilyenkor oly sötét és komor. A munkások tovább folytatták utjukat az esőben. Az eső cseppeket alig érezték, hanem annál inkább az éhséget, mely belsejüket kínozza. Kábultan támaszkodtak a hid pillérjeihez, melyek a zajló fehér hullámokat megtörték. A habok csábitóan hívogattak. Ekkor aztán mégis össze szedte magukat. Nem — ez gyávaság volna... — és lassan tovább mennek.

Az eső kissé csendesült. Az aranyműves kirakatóból a villamos lámpák fényes sugarakat lövelnek szerte. Ha egy ilyen ablak betörnének, egyszeri belemarkolás elég volna nekik ahhoz, hogy magukat egész évre elláthassák kenyérral. Látják a vendéglők kivilágított éttermet, a cukrászoltok és hentesek csábitó kirakatait és eszükbe jut, hogy gyermekeik, reggel sirva könyörögtek kenyérért.

Nem volt bátorságuk haza menni és megmondani hogy nem sikerült munkát szerezniök. Hasztalan forik a fejüket, hogy mit mondjanak családjának, a mivel tovább is várakozásra és türelemre bírják őket. Nem, ők nem maradtak tovább kenyér nélkül. Ők az erős férfiak, meg csak ki tudnak tartani az éhezésben, de a nők és gyermekek; azok gyengék.

Egyik pillanatban föl villan agyukban a gondolat, hogy koldulni fognak, de amint előttük egy ur, vagy egy hölgy elmeigen és ők kezéiket ki akarják nyujtani, akaratuk megbéuul, toruk göröcsösen össze húzódnak, s vissza tántorodnak, ugyanígyra, hogy a járőrök részegnek nézik és szuró pillantásokkal, megvetőleg mérik végig őket.

Ezalatt a nő, a kapuban vár férje hazatérére. Sápadt. Vékony, kopott ruha fedli gyenge, vézna testalkatát. Fázva tipeg fel s alá. A munkanélküliség kiürítette a szekrényeket. Szegényes ingóságuk értékesebb része, már mind a zálogházba vándorolt. Az utolsó valamire való darabot — a vánkot — is eladták a zsidóbarátnak, sak a huzata van meg, melyet az ablakra akasztott, hogy a szél be ne fujjon, mert gyermeke köhög. Ő is járt munka után, de hasztalan. Hitele kimerült, pék, kereskedő, zöldségárus, nem akar többé hitellezni.

Délután nővérénél volt, de ott is nagy a nyomor. Megígérte, hogy visz neki egy darab kenyert, ha férje valami keresethet jut. De férje nem jön. Kimegy az utcára, nehéző eső cseppek hullnak fejére és az eső átáztatja vékony ruháját. Olykor erőre vesz rajta a türelmetlenség és a roz idő dacára elmegy az utca szegletére, férjét várni. Átázva tér vissza és két kezével szarítgatja vizes fejét. Olyan e nő, mint ha e nagyváros, az ő fényével, lármájával és zenével, ránevez nem léteznék. A tulsó oldalon meglát egy péküzletet, s eszébe jut alvó, éhező gyermeke. Végre megpillantja férjét amint az a házak sorában lassan, lopódzva jön. Hozza rohan.

— Nos? — kérdi várakozás teljesen. Férje némán lehajítja fejét és halott halványan tántorog föl a lépcsőn.

A gyermek azonban nem alszik. Felébredt és a félig kialvó fében lévő lámpa lángjára meresztett szemekkel tűnődik. Felül a lánán, mely neki nyughelyül szolgál. A kis lábak reszketnek és a keskeny, sovány gyermek kezek, teljes erejükből tartják össze a takarót a mellen. És gondolkodik.

Játékszere soha sem volt. Iskolába nem járhat mert nincs cipője. Vissza gondol arra az időre, a mikor anyja néha sétálni vitte, de az már nagyon régen volt. Akkor szépen felöltözött és most hideg szobában kell neki szenvednie. Azóta mindig éheznek. Aztán azon tételődik, hogy miért kell neki éheznie? Vajon min-

HIRDETESEK

MAGYAR SZÁLLODA CLEVELANDBAN
3115 W. Lorain Ave. Cleveland, O
Tiszta édeses szobák éjjel, nappal kaphatók...

Egy jó forgalmu BORBÉLY-ÜZLET a philadelphiai lakó magyarság göcpontjában...

FIGYELEM MUNKÁSOK!

Aki tiszta valódi jó bort akar inni háziasan ke szitet magyar ételt akar enni az keresse fel

SZABO VILMA

PRIVÁT ÉTTERMET ÉS BORZÓJÁT.
Egy gallon bor 1 dollár, poharaként 5 cent.
364 East 69th St., NEW YORK

LEGUJABB OLVSÁNYOK
MOST ÉRKEZTEK MEG AZ ÓHAZÁBÓL!
Mindenki kap szébbnél szébbet ajándékba, ak legalább husz pontos címet beküld!

JOHN NEMETH

467 WASHINGTON ST. NEW YORK, N. Y
A MAGYAR BETEGSEGÉLYZŐ EGYLE
TEK SZÖVETKEZETE:

Haláleseti illeték 1000 dollár
Temetési költség 100 dollár
Teljes munkaképtelenség segély 500 dollár
Heti betegség segély 6 dollár

Minden magyarnak kötelessége lenne beállani ebbe a legnagyobb, legrégibb és legolcsóbb testületbe.

Mindenféle felvilágosítást szivesen ad a titkari hivatal. Cím:
FRANK SZLOVENSZKY,
Cor. State & Butler Sts. Bridgeport, Conn.

JOHN NEMETH

New York állam törvényei szerint bejegyezve.
457 Washington St. New York.

Magyarok óvakodjatok! Ha van megtakarított pénztök, küldjék haza rokonainknak, vagy az állami postatakarékpénztárnak. Küldjék pedig a harminc év óta fenálló JOHN NEMETH céggel, mert nem fogad el takarékbetétet, nem spekulál idegert vágyóval, hanem pusztán a pénzek hazaküldésével foglalkozik

NEMETH JÁNOS
v. cs. és kir. konzuli ügyvivő, President.
Levélcím:
JOHN NEMETH,
457 WASHINGTON ST. NEW YORK, N. Y.
Telephone 2993-79th.

Mrs. F. PILAT SZÜLESNŐ.
Ajánlja magát az elvtársak figyelmébe.
1445 AVENUE A, NEW YORK

A. GROSSMANN
KÉRJEN ARJEGYZÉKET
460 drb. 65 centes új dupla magyar lemezzel, 25 óratos új hanggerekkel, zenekönyvek, kotta, óráskönyv, regény, angol-magyar szótár, óra, póló, gyűrű, szendvics és más hazai cikkek. Olcsó beszállítógépek és hangszerek.

FAZEKAS LAJOS
KÉRJEN ARJEGYZÉKET
460 drb. 65 centes új dupla magyar lemezzel, 25 óratos új hanggerekkel, zenekönyvek, kotta, óráskönyv, regény, angol-magyar szótár, óra, póló, gyűrű, szendvics és más hazai cikkek. Olcsó beszállítógépek és hangszerek.

FAZEKAS LAJOS
KÉRJEN ARJEGYZÉKET
460 drb. 65 centes új dupla magyar lemezzel, 25 óratos új hanggerekkel, zenekönyvek, kotta, óráskönyv, regény, angol-magyar szótár, óra, póló, gyűrű, szendvics és más hazai cikkek. Olcsó beszállítógépek és hangszerek.

FAZEKAS LAJOS
KÉRJEN ARJEGYZÉKET
460 drb. 65 centes új dupla magyar lemezzel, 25 óratos új hanggerekkel, zenekönyvek, kotta, óráskönyv, regény, angol-magyar szótár, óra, póló, gyűrű, szendvics és más hazai cikkek. Olcsó beszállítógépek és hangszerek.

FAZEKAS LAJOS
KÉRJEN ARJEGYZÉKET
460 drb. 65 centes új dupla magyar lemezzel, 25 óratos új hanggerekkel, zenekönyvek, kotta, óráskönyv, regény, angol-magyar szótár, óra, póló, gyűrű, szendvics és más hazai cikkek. Olcsó beszállítógépek és hangszerek.

FAZEKAS LAJOS
KÉRJEN ARJEGYZÉKET
460 drb. 65 centes új dupla magyar lemezzel, 25 óratos új hanggerekkel, zenekönyvek, kotta, óráskönyv, regény, angol-magyar szótár, óra, póló, gyűrű, szendvics és más hazai cikkek. Olcsó beszállítógépek és hangszerek.

FAZEKAS LAJOS
KÉRJEN ARJEGYZÉKET
460 drb. 65 centes új dupla magyar lemezzel, 25 óratos új hanggerekkel, zenekönyvek, kotta, óráskönyv, regény, angol-magyar szótár, óra, póló, gyűrű, szendvics és más hazai cikkek. Olcsó beszállítógépek és hangszerek.

FAZEKAS LAJOS
KÉRJEN ARJEGYZÉKET
460 drb. 65 centes új dupla magyar lemezzel, 25 óratos új hanggerekkel, zenekönyvek, kotta, óráskönyv, regény, angol-magyar szótár, óra, póló, gyűrű, szendvics és más hazai cikkek. Olcsó beszállítógépek és hangszerek.

FAZEKAS LAJOS
KÉRJEN ARJEGYZÉKET
460 drb. 65 centes új dupla magyar lemezzel, 25 óratos új hanggerekkel, zenekönyvek, kotta, óráskönyv, regény, angol-magyar szótár, óra, póló, gyűrű, szendvics és más hazai cikkek. Olcsó beszállítógépek és hangszerek.

FAZEKAS LAJOS
KÉRJEN ARJEGYZÉKET
460 drb. 65 centes új dupla magyar lemezzel, 25 óratos új hanggerekkel, zenekönyvek, kotta, óráskönyv, regény, angol-magyar szótár, óra, póló, gyűrű, szendvics és más hazai cikkek. Olcsó beszállítógépek és hangszerek.

FAZEKAS LAJOS
KÉRJEN ARJEGYZÉKET
460 drb. 65 centes új dupla magyar lemezzel, 25 óratos új hanggerekkel, zenekönyvek, kotta, óráskönyv, regény, angol-magyar szótár, óra, póló, gyűrű, szendvics és más hazai cikkek. Olcsó beszállítógépek és hangszerek.

FAZEKAS LAJOS
KÉRJEN ARJEGYZÉKET
460 drb. 65 centes új dupla magyar lemezzel, 25 óratos új hanggerekkel, zenekönyvek, kotta, óráskönyv, regény, angol-magyar szótár, óra, póló, gyűrű, szendvics és más hazai cikkek. Olcsó beszállítógépek és hangszerek.

FAZEKAS LAJOS
KÉRJEN ARJEGYZÉKET
460 drb. 65 centes új dupla magyar lemezzel, 25 óratos új hanggerekkel, zenekönyvek, kotta, óráskönyv, regény, angol-magyar szótár, óra, póló, gyűrű, szendvics és más hazai cikkek. Olcsó beszállítógépek és hangszerek.

FAZEKAS LAJOS
KÉRJEN ARJEGYZÉKET
460 drb. 65 centes új dupla magyar lemezzel, 25 óratos új hanggerekkel, zenekönyvek, kotta, óráskönyv, regény, angol-magyar szótár, óra, póló, gyűrű, szendvics és más hazai cikkek. Olcsó beszállítógépek és hangszerek.

FAZEKAS LAJOS
KÉRJEN ARJEGYZÉKET
460 drb. 65 centes új dupla magyar lemezzel, 25 óratos új hanggerekkel, zenekönyvek, kotta, óráskönyv, regény, angol-magyar szótár, óra, póló, gyűrű, szendvics és más hazai cikkek. Olcsó beszállítógépek és hangszerek.

FAZEKAS LAJOS
KÉRJEN ARJEGYZÉKET
460 drb. 65 centes új dupla magyar lemezzel, 25 óratos új hanggerekkel, zenekönyvek, kotta, óráskönyv, regény, angol-magyar szótár, óra, póló, gyűrű, szendvics és más hazai cikkek. Olcsó beszállítógépek és hangszerek.

PARTOLJUK AZOKAT, AKIK BENNÜN KET PARTOLNAK!
SÍVTÁRSÁK!
PENZT akarnak küldeni a világ harmadik részébe.
Ha HAJÓJEGYET akarnak venni KÖZJEGYZŐI ügyet akarnak szakszerűen elintéztetni.
INGATLANT akarnak venni vagy eladni.
BARMILYEN ügyben felkínáljuk tanácsot akarnak kapni.
Küldjétek az alábbi megbízható cégnek MARKOWITZ & MANDULA
Hajó- és vasuti jegy-üzlet Közjegyzőiroda
1 Military Road, BUFFALO, N. Y.

Telephone: 8325L Central
KATOLIN JÁNOS
Közismert magyar fényképező
3313 N. Broadway St. Louis, Mo.
Jó fényképeket készít, valamint nagy és színes képeket csinál.
Képek és elvtársak részére is megkötés.
Főküldet:
12th St. & Madison Ave., Madison, Ill.

Magyarok!
ALBÓK REGINA
MAGYAR ÉTTERME ÉS KÁVÉHAZA
2317 Abbey Ave., Cleveland, O.
Hűdés és meleg ételek minden időben kaphatók.

„Munkás Otthon”
MAGYAR BOR-, SÖRCSARNOK ÉS ÉTTEREM
415 EAST 5th ST.
A 4-14th Ave. közl. NEW YORK
Küldjétek a legújabb és legérdekesebb ételekkel. Teljes estebéd 20 cent az East Side legkedveltebb szórakozó helye. Minden este hangverseny szabad bemenettel! Borok és külföldi borok. Finom szivarok. Kétféle billiárdasztalok.
DENDRIK JÓZSEF, tulajdonos.

PARTOLJUK AZT, AKI MINKET IS PARTOL.
S. NÉMETH
FÉRFI SZABÓ.
10 Union Square, New York
(4-ik Ave., a 14-15-ik utcák között.)
Készít mindennemű férfi ruhákat a legújtanosabb árban.
Tel. 5806 Lenox

MAGYAR VIRÁGÜZLET
LOUIS MENDELSON
1341 2nd Ave. a 70-ik és 71. utcák közl.
Férfiaknak mulatsági dekorációk, lakodalmi csokrok, menyasszonyi koszorúk és tenetkezési munkák elkészítését.

A LEGUJABB IMPORTÁLT FONOGRAFOT INGYEN KAPJA MINDENKI
AKI NÁLUNK \$6-ért VALÓDI OROSZ DOHÁNYT RENDEL
ENGLISH-ASIATIC TOBACCO CO. Dept. 3
115 East 7th St. New York City.
Küldje be rendelését mielőbb, amíg a készlet tart.

SZERVEZETT MUNKÁSOK, AZT PARTOLJÁTOK, AKI TITEKET PARTOL!
Diana krém és szappan 75c.
Lilium arckrém 25-50c.
Lilium szappan 25c.
Lilium arctej 25-50c.
Diana hajfestő 50-75c.
Diana hajhullás és korpa ellen 50-100c.
Diana sósborszesz 50c.
Erzsébet labdac 15c.
Mária czelli gyomorsepp 15-25c.
China vasbor, 1/2 liter 50c.
Pióca — 1 drb. 8c. 12 drb. 80c.
Kárpáti gyomorkeserű bor, 1/2 liter 50c.
Brázay sósborszesz 55c.
Magyar gyógyszerész. Hazai gyógyszerek főraktára.
ELIZABETH, N. J.
156 — 5th STREET,
Postai megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ha jó bort akar inni, izelje meg
CZVEIKO ES CSPEKEV
2073 W. 20th Street, Cleveland, O
(Lorain és Chattam Ave.-k között.)
hol saját préselésű vörös és fehér borokat kaphat hordóval vagy gallon számrá. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Dr. A. B. WALLACE
FOGORVOS
Foghuzás fájdalom nélkül. — Biztos és sikeres munka!
A posta épületében. SO. SHARON, PA.
Rendelő órák:
D. e. 9-től 12-ig; d. u. 1-től 6-ig; este 7-től 8-ig.

RAKÓCZI SZÁLLODA
197 EAST 4th STREET, NEW YORK
Kifogástalan magyar konyha. — Bel- és külföldi italok. — 28 szoba; a New Yorkon átutazóknak megbízható és kellemes otthon.
PÉTER LAJOS, tulajdonos.

„UJ VILÁG”
KÁVÉHAZ és BÚDEGLÓ
207 2nd Ave. 51 és 52-ik utcák közl.
J. NAGY, tulajdonos
Magyar konyha. Figyelmes kiszolgálás. Adagosok, szerelők és lamunkások gyűléseire. — Kéri az elvtársak támogatását.

COMMERCIAL Caffe and Restaurant
95 Mercer St. Newark, N. J.
Magyar konyha. Importált bel- és külföldi borok. Hölgyek részére külön étterem. Pontos kiszolgálás.
A magyarság b. pártfogását kéri.
WEISS ARNOLD, tulajdonos.

MOLITORISZ JOZSEF
SZALONJA ÉTTERME ÉS KÁVÉHAZA.
246 3rd Street - - - Tel.: 37-J
PASSAIC, N. J.
Magyar konyha; finom sörök és importált italok lakókra és lakodalmaikra alkalmas helyiség díjtalanul áll a t. közönség rendelkezésére.
Előzetes kiszolgálás.
Minden szombat este táncvigalom.
Vidékieknek bármilyen ügyben szivesen adok utbaigazítást.

FIGYELEM!
Szives figyelmébe ajánlom a t. munkástársaknak, hogy a saját préselésű, kifort szállított gallononként és poharanként kapható.
SEPELYA MIHÁLYNÁL,
515 E. 6th St. NEW YORK
Az Aveó A. és B. között.

Dr. Heibst Lajos
FOGORVOS
323 East 4th st.
(Avenue C. és D. között) NEW YORK.

KISS ERNŐ
A legnépszerűbb magyar bankár Clevelandban, saját házában levő új helyiségébe költözött.
2050 W. 25th STREET
az új helyiség címe.
Az egyedüli magyar bankár Clevelandban, aki sürgönyileg küld pénzt az ó-hazába. Hajójegyek minden vonalra.
Jogügyi és közjegyzői iroda.

DR. KIRÁLY LÁSZLÓ BÉLA.
MAGYAR ORVOS
9 UNION STREET, SO. SHARON, PA.
South Sharon egyik legmegbízhatóbb orvos. Beszél magyarul, németül, anglul és tótul.
Családok szives figyelmébe ajánlja magát.

Magyo legmegbízhatóbb női-ruhakereskedése a
Blue Front Clock and Suit Store
1316 MILWAUKEE AVE.
— Magyar üzlet. —
Remekbe illő menyasszonyi ruhákat nagy választékban tart raktáron és rendelésre is eszik. Ugyazintén minden más egyéb női ruhák is.
Férfi kabátok dus választékban rendkívül olcsó árakon.
Próbálja meg egyszer és mindig ott fog vásárolni.
— Mindentéle nyelven beszél —

MONDOK ISTVAN
330 Leading Ave (Goodfellow Hallal szemben) CLEVELAND, OHIO
Baromfi és tojás minden időben kapható ugy háznál, mint a marketen. — Kérem a magyarszives pártfogását!

FIGYELEM!
Van szerencsém a Buffalo és környéki magyarságnak becses tudomására hozni, hogy a Klein Jenő-féle MAGYAR RUHA ÉS CIPŐ-ÜZLETET (1927 Niagara St.) átvettem, amelyet a 2087 Niagara St.-en lévő órászüzetemmel bővitem ki. Minden szakmába vágó javításokat fogadok.
Számos pártfogást kérv, vagyok
Eltvársi üdvözlettel
KELEMEN BÉLA, órá és aranyműves.

M. SCHREIBER
FÉRFI SZABÓ
1111 Ave. Cleveland, O

A Munkás Betegsegélyző Szövetség Chicago-i osztagának hivatalos orvosa.
A Munkás Betegsegélyző és Orvosi Szervezet Chicago-i osztagának hivatalos orvosa.
Dr. TÖRÖK MIKSA
Gyakorló orvos és sebész.
College of Medicine and Surgery orvosi akadémia tanára
Az "American" körház sebészeti és óti betegségek osztályának főorvosa.
A West Side-i Charities Dispensary volt rendelő orvosa és a női gyógyászati osztály specialitája.
901-903 W. 12th St. CHICAGO, Ill.
Rendel: délelőtt 8-10-ig, este 6-8-ig; délután az "American" körházban: Monroe St. és Hoyne Ave. sarkán. Tel. West 2484 délután 2-5-ig.

Telephone 1027 Orchard
Dr. BIEBER E. LAJOS
magyar fogorvos
383 EAST EIGHT STREET.
Avenue C. és D. között, NEW YORK

Chicago Magyar Orvos
Dr. Löwinger Ernő
Összes orvosi tudományok tudora
1853 GRAND AVENUE
CHICAGO, ILL.
Rendelő órák naponta reggel 9-től 11-ig délután 5-től este 8-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.
Telefon szám: Seeley 2004

PENZT AZ Ó-HAZÁBA KÜLDENI SÜRGÖNYILEG VAGY GYORSHAJÓN
PENZT BETÉTRE ELHELYEZNI ITTEN VAGY BARMELY Ó-HAZAI BANKNÁL
HAJÓ ÉS VASUTI JEGYKET ÖSSZES VONALAKRA VÁSÁROLNI ÉS KÖZJEGYZŐI ÜGYET PONTOSAN ELINTÉZNI LEGJOBB ÉS LEGAJÁNLTOSABB
KISS EMIL
BANKÁRNÁL
104 SECOND AVE., NEW YORK.
PONTOS ÉS FELTÉTLEN MEGBÍZHATÓ KÉRJEN ARJEGYZÉKET

PAPANEK, KOVÁCS & CO.
HITEK KÖZJEGYZŐK S EGYEDÜLI MAGYAR BANKÁROK
CHICAGO, ILL.
1219 CORNELL STREET,
Milwaukee Ave. sarkán Tel. Monroe 2944
és
1735 So. HALSTADE STREET
18-ik utca ellenében. Tel. Canal 1049
Az összes tengerhajózási társulatok magyargyűzőkkel a Pesti Magyar Kereskedelmi Részvénytársaságnak képviselői. Minden ó-hazai ügyet szakszerűen elintéztünk írásban vagy személyesen.
Pénzt a legolcsóbban és legbiztosabban elküldünk Európába
A chicagói magyarság legnagyobb magyar ügyvédi irodája

Dr. S. GOLDMAN
egredül HAZAI MAGYAR ORVOS volt és kir. katonatorvos
405 Grand St., PITTSBURGH
Telephone P. & A. Main 583
Gyógygyógyászati gyógyítható betegségek gyorsan s biztosan a legbiztosabb módszerekkel. Nem csak humbugot és káros orvosságokat ajánlv, hanem a legújabb és legbiztosabb módszereket és hamis bizonyítványokat. Minden betegségben bizalommal forduljanak Dr. S. Goldmannhoz. Irodárák naponta reggel 9-től este 6-ig. Vasárnap reggel 9-től este 6-ig.

APOLIN, SZALONJA
Az alliance-i magyarság közkedvelt találkozó helye. — Bel- és külföldi borok kaphatók.
309 S. Liberty ALLIANCE, O

Rizsák János
KÖZJEGYZŐ, PÉNZSZÁLLÍTÓ ÉS VÁLTÓÜZLETE.
127 2nd St. Passaic
Pénzt a legpontosabban, a lehető leggyorsabban küld az ó-hazába.
Hajójegyeket Európába és Európából Amerikába a legjobb hajókra adok el. Az utasokat személyesen kikísérem a hajóhoz.
Főküldet:
South Bethlehem, Pa. Alpha, N. J.
Wharton, N. J. Franklin Furnace, N. J.
Magyarországi üzlet:
VII. KER. KIRÁLY-UTCA 102, BUDAPEST
Dr. KAPOSSI-féle
hajnövesztő
az a sokat emlegetett hajnövesztő, ly még mindig is a legbiztosabb és leghatékonyabb. Ha hajó tele van kopással, az hajócsónakok kaja kezd kibújni, az hajónak hamar szoroni meg.
Dr. Kapossi-féle
hajnövesztőt
szégyenítse fejbőr-betegségeit és a hajócsónakok megújítását.
1 üveg ára 50c., 3 üveg \$1.25
Kapható csakis
Roth Samuel
gyógyszertárban a Megváltóhoz
125 AVENUE A,
Cor. 8th Street NEW YORK
Postaköltség utvegenként 10 cent.

Közt... denek... nek. Ne... a jó an... egyet, a... barát R... tavaly l... nepelté... ta mag... nyos cö... val tul... sági fo... gadtató... Magyar... zik, mi... teti őt, magyarn... neplő... nem tu... jegyzés... a megj... viszony... rikai, ak... nem ké... olyan v... javát k... rekre, k... letörve... és erkö... szágát... helyének... zeteké... hírnevét... melyek... keit ves... sanak. D... országr... az amer... nyagi va... pillantra... vetés és... csak kor... széről, b... jut az o... dörölkö... sonlitsu... merikai... szemben... kicsinyk... az erde... az orosz... és félté... melylye... ugy tisz... lönbség... lötetében... magyar... gára tel... De ha... sét alap... az anya... garság... métekt... A ma... nál egy... melyek... ni velü... dokait... mellé k... más m... oly tén... ban, el... érzelme... rikai él... ke igy... gatóság... magyar... küldtek... se ana... ben kül... jai".
Harm... Magyar... lent va... egy átla... rostitás... lehetné... hetmilli... tetések... lehető... levőket... morj e... barbáro...

FI